

İLKOKULDA ÇOKLU ZEKÂ KURAMININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Cemil İnan
Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi
cinan@dicle.edu.tr

Serdar Erkuş
Kırkkoyun Karacadağ İlkokulu, Diyarbakır
serdarkeruss@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, ilkokulda Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendirmektir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılı içerisinde Diyarbakır ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Diyarbakır ilinde köyde 10, ilçede 10 ve şehir merkezinde 10 olmak üzere toplamda 30 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanılmış olup elde edilen verilerin içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin genel olarak Çoklu Zekâ Kuramı hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu görülmüştür. Bunun yanında, sınıf öğretmenlerinin Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinde uygulamalarının başlıca nedenleri arasında; eğitim ve öğretimde kalıcılığı sağladığı, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkardığı ve derslerin daha kolay anlaşılmasını sağladığı görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinde uygulayamamalarının nedenleri arasında ise; Çoklu Zekâ Kuramını uygulayabilecek eğitim-öğretim ortamının bulunmaması, müfredatı yetiştirememeye korkusu ve Çoklu Zekâ Kuramı hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Zekâ, Çoklu Zekâ Kuramı, Öğretmen Görüşleri.

THE EXAMINATION OF TEACHER VIEWS RELATED TO APPLICABILITY OF THE MULTIPLE INTELLIGENCE THEORY AT PRIMARY SCHOOL

Abstract

The purpose of this study was to examine the views of the teachers at primary school about the applicability of the Multiple Intelligence Theory. The universe of the study consists of the primary-school teachers who work at primary schools which were joined to the National Education Ministry in Diyarbakır province in 2015-2016 education-training year. The sample of this study consists of the primary-school teachers who work at primary schools in Diyarbakır province in village 10, in district 10 and in the urban city 10 totally 30. The data of the research was collected by using semi-structured interview forms, the content analysis was reviewed of the data which was gained. According to the consequence of the research it was seen that primary-school teachers had a positive viewpoint about the applicability of the Multiple Intelligence Theory in general. Besides, it was seen that primary school teachers used the Multiple Intelligence Theory which was among the main reasons in teaching methods and techniques provides the permanence in education, en covers the interest and the abilities of the students, provides the understanding of the courses easier. Whereas, it was seen that primary school teachers couldn't apply the Multiple Intelligence Theory which was among the reasons in teaching methods and techniques, the absence of education-training environment where applying the Multiple Intelligence Theory and the fear of not being able to complete the curriculum.

Keywords: Intelligence, Multiple Intelligence Theory, Viewpoint Of Teachers

GİRİŞ

Çoklu Zekâ Kuramı, 1983 yılında Howard Gardner tarafından beyin hasarlı yetişkinler ve üstün yetenekliler üzerinde yapılmış çalışmalar sonucu ortaya atılmıştır. Gardner geliştirdiği kurama göre zekâyı, bir veya daha fazla kültürel yapıda değeri olan bir ürüne şekil verme ya da problemleri çözme yeteneği olarak tanımlamaktadır. Yapılan bu tanım, zekâyı insanların neler yaptığı ve gerçek dünyada hangi ürünleri yarattığı noktasına yerleştirir ki, bu yeni anlayış test yoluyla belirlenen geleneksel zekâ anlayışının tam tersidir (Bümen, 2005).

Gardner, geleneksel zekâ yaklaşımının öğrenciyi ortak bir ölçüte göre değerlendirmede yarattığı kolaylık açısından avantajlı olduğunu fakat öğrencinin güçlü ve zayıf noktalarını keşfetmede faydalı olmadığını belirtmekte ve zekânın, birbirinden bağımsız olarak işleyen, sekiz bileşeni olduğunu ileri sürmektedir (Başaran, 2004). Gardner'ın (1993,1999), Çoklu Zekâ Kuramında bahsettiği sekiz zekâ bileşeni şunlardır; sözel/dilbilimsel zekâ (verbal-linguistic intelligence), mantık/matematikselsel zekâ (logical/mathematical intelligence), görsel/uzamsal zekâ (visual/spatial intelligence), bedensel/kinestetik zekâ (bodily/kinesthetic intelligence), müzikal/ritmik zekâ (musical/rythmic intelligence), sosyal/kişiler arası zekâ (interpersonal intelligence), içsel/özedönük zekâ (intrapersonal intelligence), doğa zekâsı (naturalist intelligence). Son yıllarda Gardner "varoluşçu zekâ" adlı bir zekâyı dokuzuncu zekâ türü olarak belirlemiş; ancak Gardner, sinir sisteminde kanıtlar bulunmaması nedeniyle bu zekâ alanına onay vermemiştir. Çünkü Gardner'a göre zekânın ölçütlerinden biride beyinde kanıtların olmasıdır (Tarkan, 1999).

Bir bilimsel teori çok iyi oluşturulmuş olsa bile size eğitimde ne yapmanız gerektiğini söyleyemez. Neden? Çünkü her bilimsel teori (Çoklu Zekâ Kuramı da dâhil) çok farklı eğitimsel uzantılara sahiptir (Gardner, 2010). Bu bağlamda Çoklu Zekâ Kuramının iyi anlaşılmadığına ve bir öğretim modeli gibi sunulduğuna tanık olmaktadır. Hâlbuki Çoklu Zekâ Kuramı, öğretimin nasıl yapılması gerektiği ile ilgilenmemekte bunun yerine insan zihninin yapısı ve nasıl çalıştığı hakkında bilgi sağlamaktadır. Gardner'ın da belirttiği gibi, çoklu zekâ tek başına bir şeyi çözmez. O yalnızca zihnin nasıl çalıştığını ve zekâların özelliklerini açıklar. Önemli olan, öğretimin; eğitim programlarının, ölçme ve değerlendirmelerin, birçok çağdaş kuram modelin yanı sıra, Çoklu Zekâ Kuramının da dikkate alınarak tasarlanmasıdır (Açıköz, 2008).

Öğrencilere var olan bilgiyi ezberletme amacı taşıyan geleneksel yaklaşım temelli öğrenme ve öğretme modellerinde ağırlıklı olarak matematiksel ve sözel zekâ alanları baz alınıp öğrenme ve öğretme ortamları bu doğrultuda düzenlenmekteydi. Oysaki her öğrencide sözel ve matematiksel zekâ alanları baskın olmamaktadır. Bazı öğrencilerin sözel ve matematiksel zekâ alanları dışında bedensel, müzikal, görsel, sosyal vb. gibi farklı baskın zekâ alanları bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin zekâ alanları birbirinden farklı olduğundan öğrenme stilleri de birbirinden farklıdır. Öğretmenler, öğrenme ve öğretme ortamını düzenlerken öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları dikkate almalıdırlar. Bu nedenle; öğrenme ve öğretme ortamı, her öğrencinin farklı öğrenme stiline ve zekâ alanına sahip olabileceği göz önünde bulundurulup oluşturulmalıdır.

Çoklu Zekâ Kuramı, bireysel farklılıklara eğitim-öğretim alanında oldukça değer verir ve bireysel farklılıkların gelişimleri için ortamlar oluşturur. Bu teorisinin eğitim ve öğretimde kullanımı, sınıflarda farklı öğrenme tekniklerinin hazırlanması ile her öğrenciyeye eşit öğrenme fırsatı verir. Denilebilir ki, Çoklu Zekâ Kuramı, dünya eğitim tarihinde tekdüze eğitim yöntemlerinden sıyrılışın çıkış noktasıdır. Kişisel gelişim alanında ortaya atılmış en önemli teorilerdendir. Teorisinin özü, yaşam boyu öğrenmeyi ve gelişimi içerir. Çoklu Zekâ Kuramı, öğrencilere bir yandan öğrenme potansiyellerini artırma fırsatı tanırken, diğer yandan kendini tanıma, kendine güven, etkili iletişim kurma gibi kişisel ve sosyal gelişim imkânları sunar (Burma, 2003).

Okulların Çoklu Zekâ alanlarının hepsine hitap etmemeleri için hiçbir engel yoktur. Aksine, okulların görevi, öğrencilerdeki tüm zihinsel yetenekleri geliştirmektir. Eğer, herhangi bir okul, kendini, öğrencilerin tüm yeteneklerini/zekâ türlerini geliştirmek için gerekli olanaklardan eksik görüyorsa, bunları çevreden (aile, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları vb.) sağlamak zorundadır (Baysal, Kabapınar ve Öztürk, 2009). Ayrıca Çoklu zekâ teorisine göre, eğitimin amacı sadece öğrencilerin akademik başarılarını artırmak değil, aynı zamanda öğrencilerdeki çoklu zekâ potansiyellerini ortaya çıkarmak ve onları geliştirmektir (Saban, 2005).

Campbell, Çoklu Zekâ Kuramının sınıf uygulamaları konusunda çok fazla çalışma yapıldığını; fakat bunların içinde en doğrusunun belirlenemeyeceğini; öğretmenin sınıf ortamına, hedeflerine ve topluma bakarak uygun yöntemleri belirlemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Kimi eğitimciler zekâ alanlarını, pek çok başlangıç noktası sağlayacak öğretimsel süreçlerde kullanmayı; kimileri ana okuldan itibaren her öğrencinin güçlü veya baskın olan zekâ alanını belirlemeyi savunmaktadır (Demirel, 1999).

Tipik bir geleneksel öğretmen, örneğin, zamanının çoğunu sınıfın önünde öğrencilerine bir konu hakkında bilgi aktararak, konu ile ilgili önemli noktaları tahtaya yazarak, konu hakkında öğrencilere sorular yönelterek ve öğrencilerin konu ile ilgili ders kitabındaki alıştırmaları bitirmelerini bekleyerek harcaşabilmektedir. Öte yandan, çoklu öğretim modelini benimseyen bir öğretmen öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını yaratıcı bir şekilde harekete geçirmek ve onların farklı yollarla öğrenmelerine imkân tanımak için farklı zekâ alanları ile ilişkili öğretim metotlarını kendine özgü bir bütünlük içinde sınıftaki öğretim sürecine uygulamaktadır. Ayrıca bu durum, bir öğretmenin sınıfın önünde durup hiç bir şekilde bilgi aktarmayacağı ya da yazı tahtasını asla kullanmayacağı anlamına gelmemelidir. Aslında, anlatım yöntemi belli bir konuya giriş yaparken, belli bir konuyu özetlerken çok etkili olabilir. Burada önemli olan nokta, öğretmenin anlatım işini ne kadar sıklıkla kullandığıdır (Saban, 2005).

Başbay'a (1996) göre, eğitim etkinliklerinde ortamın zenginleştirilmesi hem konunun daha kolay anlaşılmasını hem de öğrenenlerin öğretim etkinliklerinde zevk almalarını sağlamaktadır. Bu bağlamda, öğretim ortamının farklı zekâ alanlarına hizmet edecek etkinliklerle desteklenmek öğrencilerin konuyu farklı boyutları ile görmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Ele alınan bir konunun, sözel, matematiksel, uzamsal veya bedensel vb. zekâları içeren etkinliklerle öğretilmesi, farklı bireysel özelliklere ve farklı öğrenme stillerine sahip olan bireylerin hemen hepsi tarafından anlaşılmasını sağlayacaktır (Akt. Demirel, Başbay ve Erdem, 2006). Bu doğrultuda Çoklu Zekâ kuramı, IQ testine dayanan geleneksel zekâ anlayışına karşı çıkmaktadır. İnsan potansiyelinin daha geniş bir alanı kapsadığını, öğrenmek için tek bir yol olmadığını savunmaktadır. Dil ve matematik dışındaki zekâların da önemli olduğunu, bu zekâ alanlarının da geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yıllardır müfredat programına bağlı bir sistemde IQ testine dayalı, öğrenme zevkünden yoksun ve tek düze beyinler oluşmuştur. Çoklu Zekâ kuramı, sistem dışında kalan beyinleri yeniden kazanmayı hedeflemektedir. Bu teori, son zamanlarda üzerinde birçok araştırmanın yapıldığı, eğitime yeni katkılar sağlayan bir özellik taşımaktadır. Bununla birlikte bu teori zekâ gelişimi konusunda doğru ve etkili bir öğrenme ortamının, kalıttan daha önemli olduğunu savunmaktadır (Erdamar, 2009).

Çoklu Zekâ Kuramı uygulamaları, öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmakta, kendilerini tanımasını, kendilerine güvenmelerini, bireysel farklılıklara saygı duymalarını, yaratıcı düşüncelerini geliştirmelerini ve gelecekte hangi mesleği seçecekleri konusunda düşünmelerini sağlamaktadır (Talu, 1999). Ayrıca eğitimsel olarak Çoklu Zekâ Kuramından çıkarılabilecek en önemli sonuç, insanların farklı şekillerde öğreniyor, öğrendiklerini farklı biçimlerde gösteriyor ve kullanıyor olduğudur. Bu yönüyle Çoklu Zekâ geleneksel olarak var olan tek tip öğretim ve değerlendirme uygulamalarını da sorgulamaktadır. Çoklu Zekâ Kuramı, dikkatleri, geleneksel öğretim ve değerlendirme süreçlerinin özellikle sözel-dilsel ve mantıksal-matematiksel zekâları öne çıkarmakta olmasına çekmektedir. Bu durum, diğer zekâ türlerinde güçlü olan öğrencilerin gelişim fırsatlarını sınırlandırarak eşitsizlik yaratmaktadır. Ayrıca bir ya da birkaç zekâ alanına odaklanmak diğer zekâ alanlarının gelişimini engellemekte onların körelmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, öğretim ve değerlendirme süreçlerinde farklılıkların dikkate alınmasına ve çeşitliliğe gereksinim duyulmaktadır (Açıkgöz, 2008).

Geleneksel eğitim sistemlerindeki temel problem, bazı öğrencilerin öğrenme özürü olması değil, birçok öğretmenin öğretme özürü olmasıdır; bir başka deyişle, öğretim yaklaşımını farklı yollarla öğrencilere göre uyarlayamamasıdır (Saban, 2010). Eğer öğretmenler, öğretim yöntem ve tekniklerini öğrencilerin ilgi, yetenek ve zekâ alanları doğrultusunda düzenlerse, öğrenemeyen diye nitelendirdiğimiz birçok öğrencinin aslında öğrendiğini görebiliriz. Burada ki önemli olan nokta, öğretmenler, öğrencilerin nasıl öğrenebileceklerini bilmeli ve buna göre onların ilgi, yetenek ve baskın zekâ alanlarına göre öğretim yöntem ve tekniklerini seçebilmelidir.

12 yıllık zorunlu eğitim diye bilinen 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocukların erken yaşlarda okula başlamasından dolayı Millî Eğitim Bakanlığı ders programında bir değişikliğe gitmiş ve ilkökul 1., 2. ve 3. sınıf haftalık ders programındaki iki saatlik beden eğitimi dersini kaldırarak yerine beş saatlik oyun ve fiziki etkinlikler dersini getirmiştir. Buna göre, bedensel zekâ alanına sahip öğrencilerin zekâ alanlarını geliştirici etki yapan beden eğitimi ders saatinin değiştirilmesi, ilkökulda Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliğinin

incelenmesi açısından önem arz etmektedir. Ayrıca MEB haftada 2 saatlik müzik ve görsel sanatlar ders saatini 1 saate düşürmüştür. Buna göre, müzik ve görsel zekâ alanlarına sahip öğrencilerin zekâ alanlarını geliştirici etki yapan müzik ve görsel sanatlar ders saatlerinin düşürülmesi, ilkokulda Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliğinin incelenmesi açısından önem arz etmektedir.

Talim Terbiye Kurulu'nun 20/07/2010 tarih ve 75 sayılı kararı gereği ilkokullarda 1., 2. ve 3. sınıflara 5 saat, 4. sınıflara ise 4 saat serbest etkinlik dersi getirilmiştir. Ancak 25/06/2012 tarih ve 69 sayılı kararı ile ilkokullarda serbest etkinlik dersini 1. sınıfta 4 saate, 2 ve 3. sınıflarda 2 saate indirmiş ve 4. sınıflarda ise kaldırmıştır. Talim Terbiye Kurulu serbest etkinlikler dersinin amacını; öğretici ve eğlendirici uygulamalar yoluyla öğrencilerin okulu daha çok sevmelerini, bir aile ortamı gibi benimsemelerini, okulda kendilerini rahat ifade edebilmelerini, güvende hissetmelerini, daha mutlu olmalarını sağlamak, diğer öğrencilerle etkileşimlerini artırarak sosyalleşmelerine yardımcı olmak; zihinsel, fiziksel, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlamaktır. Serbest etkinlik saatinde uygulanacak etkinlikler yoluyla öğretmenler öğrencilerinin yeteneklerini ortaya çıkarabilecek ortamlar düzenlerken öğrencilerin kendilerini tanıma imkânı elde etmesi olarak tanımlanmıştır (TTK 20.7.2010 tarih ve 75 sayılı karar). Bu tanıma göre, amacına uygun işlenen serbest etkinlik dersleri, ilkokulda Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliğinin incelenmesi açısından önem arz etmektedir.

Bu araştırma, 12 yıllık (4+4+4) zorunlu eğitim sistemi ile birlikte getirilen değişiklikler doğrultusunda, ilkokulda Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliğini öğretmen görüşleri açısından değerlendirip uygulamada karşılaşılan zorluklar için çözüm önerileri sunmayı ve bu alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılacak veri toplama aracı ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

İlkokulda Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendirmeye yönelik olan bu araştırma nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir yolun izlendiği araştırma biçimidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmada yanıt aranan soruların çözümü için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. "Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir. Bu tür görüşmede, araştırılan kişilerin de araştırma üzerine kontrolleri söz konusudur" (Ekiz, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı içerisinde Diyarbakır ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarında görev yapan sınıf öğretmenlerini kapsamaktadır. Araştırmada "küme örnekleme" yöntemi kullanılmıştır. Örneklem evrendeki bütün kümelerin tek tek eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örnekleme küme örnekleme denir (Karasar, 2011). Bu doğrultuda örneklem Diyarbakır ilinde köyde 10, ilçede 10 ve şehir merkezinde 10 olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarında görev yapan 30 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı yedi açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplara herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Görüşme, öğretmenlerden izin alınıp ses kaydı alınarak yapılmıştır. Görüşme esnasında öğretmenlere sorulan sorular açık ve anlaşılır olup geçerlilik boyutunda iki uzman tarafından incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde kullanılmak üzere görüşmelerden elde edilen veriler kodlama yapılarak, kategorilere ayrılmıştır. Veriler bu kategoriler

altında sınıflandırılarak anlamlı bir hale getirilmiş ve öğretmenlerinin sorulara verdikleri yanıtlar ayrıntılı bir biçimde incelenerek birbirine yakın olan yanıtlar aynı kategoriye alınmıştır. Öğretmenlerin yanıtlarındaki ifadeler anlamlandırılmış ve bu ifadeler temalar halinde kategorize edilmiştir. Ayrıca elde edilen veriler doğrudan alıntılarla da desteklenmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bulguları, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 30 sınıf öğretmenine yedi açık uçlu soru yöneltilecek şekilde elde edilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Soru 1: "Çoklu Zekâ Kuramı deyince aklınıza ne geliyor?"

Katılımcıların soru 1'e verdikleri cevaplar tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğretmenlerin "Soru 1" İçin Verdikleri Cevap ve Frekansların Analiz Sonuçları

Yanıtlar	f	Öğretmenler
Birden fazla zekâ alanının olması demektir.	22	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö27, Ö29, Ö30
Bireyin kendine özgü zekâsı demektir.	7	Ö6, Ö10, Ö14, Ö15, Ö17, Ö25, Ö28
Eğitim ve öğretimdeki ders anlatım, yöntem ve tekniklerinden biridir.	5	Ö4, Ö11, Ö18, Ö19, Ö26
Çağdaş zekâ demektir.	1	Ö2

Tablo 1'de görüldüğü üzere, öğretmenlerin soru 1'e verdikleri cevaplarda yirmi iki öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö27, Ö29, Ö30) birden fazla zekâ alanının demek olduğunu, yedi öğretmenin (Ö6, Ö10, Ö14, Ö15, Ö17, Ö25, Ö28) bireyin kendine özgü zekâsı demek olduğunu, beş öğretmenin (Ö4, Ö11, Ö18, Ö19, Ö26) eğitim-öğretim yaklaşımlarından ders anlatım, yöntem ve tekniği olduğunu, bir öğretmenin (Ö2) ise çağdaş zekâ anlamına geldiğini belirtmiştir. Bu soruya bazı öğretmenlerin verdiği yanıtlar şöyledir;

"Çoklu Zekâ birden fazla zekâ alanı anlamına gelmektedir." (Ö15)

"Eğitim-öğretim yaklaşımlarından ders anlatım, yöntem ve tekniğidir." (Ö11)

"Matematik ve sözel zekâ dışında başka zekâ alanlarının olduğu; yani zekânın sadece sözel ve matematik zekâsından oluşmadığını, bu zekâlardan başka zekâların da var olduğu aklıma geliyor." (Ö25)

Bu sonuçlara göre, öğretmenlerin genel olarak çoklu zekâ kuramı hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları söylenebilir.

Soru 2: "Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinizde kullanıyor musunuz nedenleri ile birlikte açıklayabilir misiniz?"

Katılımcıların soru 2'ye verdikleri cevaplar tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmenlerin "Soru 2" İçin Verdikleri Cevap ve Frekansların Analiz Sonuçları

Yanıtlar	f	Öğretmenler
Eğitim-öğretimin kalıcılığını sağlıyor	14	Ö1, Ö3, Ö6, Ö7, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö23, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30
Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarıyor	10	Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö13, Ö14, Ö17, Ö20, Ö22, Ö28
Derslerin daha kolay anlaşılmasını sağlıyor	7	Ö16, Ö18, Ö20, Ö25, Ö27, Ö29, Ö30

	Dersleri daha eğlenceli hale getiriyor	7	Ö4, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö23, Ö26
	Hazırlanan MEB ders kitapları çoklu zekâyı destekliyor	3	Ö7, Ö8, Ö22
HAYIR	Çoklu zekâyı uygulayabilecek eğitim-öğretim ortamı bulunmamaktadır.	4	Ö2, Ö9, Ö21, Ö24
	Müfredatı yetiştiremiyorum	2	Ö2, Ö21
	Yeterli bilgiye sahip değilim	2	Ö11, Ö19

Tablo 2’de görüldüğü üzere, öğretmenlerin soru 2’ye verdikleri cevaplarda on dört öğretmen (Ö1, Ö3, Ö6, Ö7, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö23, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30) eğitim- öğretimin kalıcılığını sağladığı, on öğretmen (Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö13, Ö14, Ö17, Ö20, Ö22, Ö28) öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkardığı, yedi öğretmen (Ö16, Ö18, Ö20, Ö25, Ö27, Ö29, Ö30) derslerin daha kolay anlaşılmasını sağladığı, yedi öğretmen (Ö4, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö23, Ö26) dersleri daha eğlenceli hale getirdiği ve üç öğretmen (Ö7, Ö8, Ö22) hazırlanan MEB ders kitaplarının çoklu zekâyı desteklediği için Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinizde kullandıklarını; dört öğretmen (Ö2, Ö9, Ö21, Ö24) çoklu zekâyı uygulayabilecek eğitim-öğretim ortamı bulamadığı, iki öğretmen (Ö2, Ö21) müfredatı yetiştiremediği, bir öğretmen de (Ö11) yeterli bilgiye sahip olmadığı için Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinde kullanamadıklarını ifade etmektedir. Bu soruya bazı öğretmenlerin verdiği yanıtlar şöyledir;

“İmkânlar dâhilinde elimden geldiğince uygulamaya çalışıyorum. Çünkü Çoklu Zekâ Kuramını baz alarak yapılan ders anlatımlarının daha kalıcı olduğu inancındayım” (Ö15)

“Açıkçası, Çoklu Zekâ Kuramı hakkında fazla bilgim yok. Ancak konu anlatırken çok farklı ders anlatım yöntemlerini kullandığımı söyleyebilirim” (Ö11)

“Ben bu ortamlarda uygulayamıyorum. Çünkü materyal eksikliği mi desem, program mı desem vb. birçok neden bu kuramı yöntem ve tekniklerimizde uygulamamızı engelliyor” (Ö2)

Bu sonuçlara göre öğretmenler Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinde uygulamalarının başlıca nedenleri arasında; eğitim ve öğretimde kalıcılığı sağladığı, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkardığı, derslerin daha kolay anlaşılmasını sağladığı, dersleri daha eğlenceli hale getirdiği ve hazırlanan MEB ders kitaplarının çoklu zekâyı desteklediği gösterilebilir. Ayrıca Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinde uygulayamamalarının nedenleri arasında ise; Çoklu zekâyı uygulayabilecek eğitim-öğretim ortamının bulunmaması, müfredatı yetiştirememeye korkusu ve öğretmenlerin Çoklu Zekâ Kuramı hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları gösterilebilir.

Soru 3:“Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinizde uygularken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?”

Katılımcıların soru 3’e verdikleri cevaplar tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Öğretmenlerin “Soru 3” için Verdikleri Cevap ve Frekansların Analiz Sonuçları

Yanıtlar	f	Öğretmenler
Donanım ve materyal eksikliği	27	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
Sınıf mevcutlarının fazla olması	24	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30
Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin öğrenci seviyesinin üzerinde olması	12	Ö2, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö14, Ö15, Ö17, Ö21, Ö25, Ö28, Ö30,
Müfredatın gereğinden fazla bilgi içermesi	11	Ö1, Ö6, Ö8, Ö14, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö23, Ö28, Ö29

Velilerin çoklu zekâ hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması	6	Ö3, Ö5, Ö13, Ö14, Ö27, Ö29
Bireysel zekâ alanlarını belirlemenin zor olması	6	Ö8, Ö13, Ö16, Ö20, Ö24, Ö27
Çoklu Zekâ Kuramı uygulamalarının çokça vakit alması	5	Ö1, Ö4, Ö15, Ö21, Ö25

Tablo 3'te görüldüğü üzere, öğretmenlerin soru 3'e verdikleri cevaplarda yirmi yedi öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30) donanım ve materyal eksikliğini, yirmi dört öğretmen (Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30) sınıf mevcutlarının fazla olmasını, on iki öğretmen (Ö2, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö14, Ö15, Ö17, Ö21, Ö25, Ö28, Ö30) öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin öğrenci seviyesinin üzerinde olmasını, on bir öğretmen (Ö1, Ö6, Ö8, Ö14, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö23, Ö28, Ö29) müfredatta gereğinden fazla bilgi olduğunu, altı öğretmen (Ö3, Ö5, Ö13, Ö14, Ö27, Ö29) velilerin çoklu zekâ hakkında yeterli bilgiye sahip olmamalarını, altı öğretmen (Ö8, Ö13, Ö16, Ö20, Ö24, Ö27) bireysel zekâ alanlarını belirlemenin zor olmasını, beş öğretmen (Ö1, Ö4, Ö15, Ö21, Ö25) ise Çoklu Zekâ Kuramı uygulamalarının çokça vakit aldığını neden olarak belirtmiştir. Bu soruya bazı öğretmenlerin verdiği yanıtlar şöyledir;

"Alt yapı ve donanım eksikliği olarak nedenleri özetleyebiliriz." (Ö24)

"Şuan okuttuğum sınıftan örnek vermek gerekirse sınıf mevcudum 42 kişi ve her öğrencinin bireysel zekâ alanını belirlemek oldukça vakit alıyor." (Ö29)

"Çoklu zekâyı sınıf ortamında uyguladığım zaman süreyi yetiştirmekte oldukça zorlanıyorum. Bunun nedenlerinin başında müfredatın gereğinden fazla bilgi ile doldurulmuş olması gelmektedir." (6)

"Öğrencilerin zekâlarına uygun yöntem ve teknik seçmek için öğrencilerin bireysel zekâ alanlarını belirlememiz gerekiyor. Öğrencilerin zekâlarını belirlemenin ise oldukça zor olduğu düşüncesindeyim." (Ö7)

"Türkiye'de ki eğitim sistemi ortada, öğrencileri sürekli lgs, ygs, teog ve buna benzer sınavlar ile adil olmayan bir yarışın içine sokuyoruz ve bu sınavlarda hepimizin bildiği gibi sözel ve matematik zekâlarını ölçüyoruz. Bu sınavları kazanmayan öğrenci başarısız, kazanan öğrenci ise başarılı oluyor. Veliler öğrencilerinde sözel ve matematiksel zekâ olsun olmasın bu zekâ alanlarının baskın olmasını istiyor, çünkü ekonomik nedenler veliyi bu düşünceye yönlendiriyor ve bu zekâları ortaya çıkarmak içinde kurslara ve dershanelere gönderiyor. Ama bu şekilde öğrencide farzı misal müzik zekâsı varsa gelişimine destek vermediği gibi körelmesine neden oluyor." (Ö14)

Bu sonuçlara göre, öğretmenlerin Çoklu Zekâ Kuramını uygularken donanım ve materyal eksikliğini bulunması; Çoklu Zekâ Kuramını tam anlamı ile uygulanmasını zorlaştırdığını, bunun yanında sınıf mevcutlarının fazla olması bireysel olarak öğrencilerin zekâ alanlarının belirlenmesini güçleştirdiğini, ayrıca velilerin Çoklu Zekâ Kuramı hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması öğrencilerde olsun olmasın sadece sözel ve matematiksel zekânın baskın olmasını istemesine neden olmakta ve kuramın uygulanmasının zaman alması da kullanışlılığını düşürmektedir. Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin öğrenci seviyesinin üzerinde olması, mevcut müfredat programında gereğinden fazla bilgi bulunması ve bunlarla bağlantılı olarak öğretmenlerin konuları yetiştirememeye korkusu fazla vakit alan bu yöntemin uygulamasını güçleştirdiği söylenebilir.

Soru 4: "Çoklu Zekâ Kuramının eğitim ve öğretimde uygulanabilmesi için getirebileceğiniz öneriler nelerdir?"

Katılımcıların soru 4'e verdikleri cevaplar tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Öğretmenlerin "Soru 4" için Verdikleri Cevap ve Frekansların Analiz Sonuçları

Yanıtlar	f	Öğretmenler
Eğitim ortamı zenginleştirilmeli (materyal, donanım, alt yapı vb.)	27	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
Sınıf mevcutları azaltılmalı	25	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö29, Ö30
Program çoklu zekâya uygun hazırlanıp müfredat hafifletilmeli	14	Ö1, Ö4, Ö6, Ö8, Ö10, Ö13, Ö14, Ö17, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö28, Ö29
Öğretmenler çoklu zekânın eğitimi üniversitede uygulamalı olarak almalı	7	Ö2, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö23
Ders kitapları çevresel şartlar göz önüne alıp hazırlanmalı	5	Ö16, Ö21, Ö25, Ö28, Ö30
İlkokul birinci sınıftan itibaren müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi derslerine branş öğretmenleri girmeli	4	Ö3, Ö7, Ö13, Ö24
Okullar ders saatleri dışında açık tutulup matematiksel, görsel, bedensel, müzikal vb. sınıflar açılmalı	2	Ö6

Tablo 4'te görüldüğü üzere, öğretmenlerin soru 4'e verdikleri cevaplarda yirmi yedi öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30) eğitim ortamının zenginleştirilmesi (materyal, donanım alt yapı vb.), yirmi beş öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö29, Ö30) sınıf mevcutlarının azaltılması, on dört öğretmen (Ö1, Ö4, Ö6, Ö8, Ö10, Ö13, Ö14, Ö17, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö28, Ö29) programın çoklu zekâya uygun hazırlanıp müfredatın hafifletilmesi, yedi öğretmen (Ö2, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö23) öğretmenlerin çoklu zekâ eğitimi üniversitede uygulamalı olarak alması, beş öğretmen (Ö16, Ö21, Ö25, Ö28, Ö30) ders kitaplarının çevresel şartlar göz önüne alıp hazırlanması, dört öğretmen (Ö3, Ö7, Ö13, Ö15) ilkokul birinci sınıftan itibaren müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi derslerine branş öğretmenlerinin girmesi, bir öğretmen de (Ö6) Okulların ders saatleri dışında da açık tutulup matematiksel, görsel, bedensel, müzikal vb. sınıflar açılması gerektiğini belirtmiştir. Bu soruya bazı öğretmenlerin verdiği yanıtlar şöyledir;

"Görselleştirilen konuların kalıcılığı daha fazladır ve her sınıfa projeksiyon, akıllı tahta takılması bence çok büyük yarar sağlar" (Ö7)

"Öncelikle sınıf mevcutlarımızın 40-50 kişilik sınıflardan 15-20 kişilik sınıf mevcutlarına düşürülmesi gerekir" (Ö30)

"Müfredatta gereğinden fazla bilgi bulunmaktadır. Konuları yetiştireyim derken etkinliklerde yöntem tekniklerimizi çocukların anlayabileceği şekilde seçmemekteyiz. Sadece konuyu yetiştirebilmek için düz anlatıma başvurduğumuz çokça zaman oluyor." (Ö1)

"Köy öğretmenleri olarak en çok zorlandığımız konuların başında ülke geneli hazırlanan ders kitaplarının, köy koşullarındaki öğrencilerin seviyesinin çok üzerinde olmasıdır. Kişisel olarak şunu söyleyeyim; ders kitapları çevresel şartlar göz önüne alınıp hazırlanmalıdır." (Ö28)

Bu sonuçlara göre, öğretmenler Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilmesi için en başta eğitim ortamının zenginleştirilmesi, ardından sınıf mevcutlarının azaltılması, programın çoklu zekâya uygun hazırlanıp, müfredat konularının hafifletilmesi, öğretmenlerin üniversite öğrenimlerinde uygulamalı Çoklu Zekâ Kuramı görmeleri, ders kitaplarının çevresel şartlar göz önüne alınıp hazırlanması, ilkokulda birinci sınıftan itibaren müzik, beden eğitimi ve görsel sanatlar derslerine branş öğretmenlerinin girmesi ve ders dışı saatlerde okulların açık

bulundurulması bu zaman zarfı içinde de ilgi ve zekâ alanlarına göre öğrencilerin müzikal, görsel, sportif aktivite gibi alanlara yönlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Soru 5:“İlkokulda müzik ve görsel sanatlar ders saatinin 2 saatten 1 saate düşürülmesi Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliği açısından sizce nasıl bir etki yapmıştır?”

Katılımcıların soru 5’e verdikleri cevaplar tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Öğretmenlerin “Soru 5” İçin Verdikleri Cevap ve Frekansların Analiz Sonuçları

Yanıtlar	f	Öğretmenler
Müzik ve görsel zekâ alanına sahip öğrencilerin zekâ gelişimini olumsuz etkilemektedir.	29	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
Müzik ve görsel sanatlar dersi amacına uygun işlenmemektedir.	3	Ö12, Ö17, Ö28

Tablo 5’te görüldüğü üzere yirmi dokuz öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30) müzik ve görsel zekâ alanına sahip öğrencilerin zekâ gelişimini olumsuz etkilediğini, üç öğretmen (Ö12, Ö17, Ö28) Müzik ve görsel sanatlar dersinin amacına uygun işlenmediğini ifade etmişlerdir. Bu soruya bazı öğretmenlerin verdiği yanıtlar şöyledir;

“Bu ders saatlerinin düşürülmesi, öğrencilerin müzik ve görsel zekâ alanlarını olumsuz etkilemiştir.” (Ö25)

“Öğrencilerimden bazıları türkçe, matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgisi derslerinde kendilerini başarısız ve tembeler olarak hissederken, müzik ve görsel sanatlar dersinde ise kendilerini değerli ve başarılı hissetmektedirler. Bu nedenle müzik ve görsel sanatlar ders saatlerinin azaltılmasının olumsuz etki yarattığı inancındayım.” (Ö1)

Bu sonuçlara göre, ilkokulda müzik ve görsel sanatlar ders saatinin 2 saatten 1 saate düşürülmesi, müzik ve görsel zekâ alanına sahip öğrencilerin zekâ gelişimini olumsuz etkilediği söylenebilir. Ayrıca, müzik ve görsel sanatlar dersinin amacına uygun işlenmediği sonucuna da varılabilir.

Soru 6:“ 1., 2. ve 3. sınıf haftalık ders programındaki iki saatlik beden eğitimi dersinin, beş saatlik oyun ve fiziki etkinlikler dersi şeklinde değiştirilmesi ilkokulda Çoklu Zekâ Kuramının uygulanması açısından nasıl etki yapmıştır?”

Katılımcıların soru 6’ya verdikleri cevaplar tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Öğretmenlerin “Soru 6” İçin Verdikleri Cevap ve Frekansların Analiz Sonuçları

Yanıtlar	f	Öğretmenler
Öğrencilerin bedensel zekâ alanının gelişimini olumlu etkilemektedir.	29	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
Beden eğitimi dersi amacına uygun işlenmemektedir.	3	Ö12, Ö17, Ö28

Tablo 6’da görüldüğü üzere yirmi dokuz öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30) öğrencilerin bedensel zekâ alanının belirlenip geliştirilmesine olumlu etki ettiğini, üç öğretmen (Ö12, Ö17, Ö28) beden eğitimi dersinin amacına uygun işlenmediğini ifade etmişlerdir. Bu soruya bazı öğretmenlerin verdiği yanıtlar şöyledir;

“Öğrencilerin bedensel zekâ alanlarını geliştirmek için olumlu etki yapar.” (Ö13)

“Beden eğitimi dersi öğrencilerin bedensel zekâ alanlarının gelişmesine olumlu etki yapmaktadır. Bunun yanında beden eğitimi ders saatinin artırılması oyun çağında olan çocukların fiziksel gelişimini de olumlu etkilemektedir.” (Ö6)

“Müzik ve görsel sanatlar dersi gibi beden eğitimi derslerinin de amacına uygun işlenmediği kanaatindeyim.” (Ö17)

Bu sonuçlara göre, 1., 2. ve 3. sınıf haftalık ders programındaki iki saatlik beden eğitimi dersinin, beş saatlik oyun ve fiziki etkinlikler dersi şeklinde değiştirilmesi, öğrencilerin bedensel zekâ alanının gelişimini olumlu etkilediği söylenebilir. Ayrıca, beden eğitimi dersinin amacına uygun işlenmediği sonucuna da varılabilir.

Soru 7: “İlkokulda serbest etkinlik derslerinin uygulanmaya başlanması, Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliği açısından nasıl etki yapmıştır?”

Katılımcıların soru 7’ e verdikleri cevaplar tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğretmenlerin “Soru 7” için Verdikleri Cevap ve Frekansların Analiz Sonuçları

Yanıtlar	f	Öğretmenler
Öğrencilerin zekâ alanının belirlenip geliştirilmesine olumlu etki etmektedir.	27	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29
Serbest etkinlik dersi amacına uygun işlenmemektedir.	4	Ö12, Ö17, Ö21, Ö28
Öğrenciler bu derslerde kendilerini daha rahat hissetmektedir.	3	Ö3, Ö11, Ö30

Tablo 7’ de görüldüğü üzere yirmi yedi öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29) öğrencilerin zekâ alanının belirlenip geliştirilmesine olumlu etki ettiğini, dört öğretmen (Ö12, Ö17, Ö21, Ö28) serbest etkinlik dersinin amacına uygun işlenmediğini, üç öğretmen ise (Ö3, Ö11, Ö30) öğrencilerin bu derslerde kendilerini daha rahat hissettiğini ifade etmişlerdir. Bu soruya bazı öğretmenlerin verdiği yanıtlar şöyledir;

“Serbest etkinlik dersleri, öğrencilerin kendilerini daha rahat hissetmelerini ve kişisel becerilerini ortaya çıkarmalarını sağlamaktadır.” (Ö3)

“Serbest etkinlik dersi de müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi dersi gibi amacına uygun işlenmemektedir. Ayrıca bazı öğretmenimiz dersi “serbest ders” olarak algılamaktadırlar. Aslında öyle değildir. Bu derste öğretmenlerimiz etkinlikler sayesinde öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarıp geliştirmelidirler.” (Ö21)

“Serbest etkinlik derslerinde uyguladığımız etkinlikler ile öğrencilerimizin hangi zekâ alanına sahip olduklarını anlayabiliriz. Bu derslerde öğrencilerin zekâ alanlarını belirlediğimiz için, diğer derslerde de bu zekâ alanları etrafında ders anlatım yöntemlerimizi seçebiliriz. Bundan dolayı serbest etkinlik derslerinin uygulanmaya konması öğrencilerin zekâlarını keşfetmemiz açısından önemlidir.” (Ö15)

Bu sonuçlara göre, ilkokulda serbest etkinlik derslerinin uygulanmaya başlanması, öğrencilerin kendilerini daha rahat hissetmelerine ve zekâ alanlarının belirlenip geliştirilmesine olumlu etki ettiği söylenebilir. Ayrıca, bu derslerin amacına uygun işlenmediği sonucuna da varılabilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yapılan bu araştırmaya göre, sınıf öğretmenlerin genel olarak Çoklu Zekâ Kuramı hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları söylenebilir.

Yapılan bu araştırmaya göre, sınıf öğretmenleri öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını uygulamalarının başlıca nedenleri arasında; eğitim ve öğretimde kalıcılığı sağlaması, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarması, dersleri daha eğlenceli hale getirmesi ve hazırlanan MEB ders kitaplarının çoklu zekâyı desteklemesi görülmüştür. Buna karşın, sınıf öğretmenleri öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını uygulayamamalarının başlıca nedenleri arasında ise; Çoklu Zekâ Kuramını uygulayabilecek eğitim-öğretim ortamının bulamaması, müfredatı yetiştirememesi korkusu ve Çoklu Zekâ Kuramı hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları görülmüştür.

Yapılan bu araştırmaya göre, sınıf öğretmenleri öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını uygularken karşılaştığı sorunların başında, donanım ve materyal eksikliği geldiğini ifade etmişlerdir. Buna göre, sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını uygulayabilmeleri için alt yapı ve donanım eksiklerinin giderilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, MEB'in eğitim ve öğretim faaliyetinde, bilişim teknolojilerinin etkin kullanımı için başlattığı ve fatih projesi kapsamında yaptığı etkileşimli (akıllı) tahta uygulaması yerinde ve güzel bir uygulama olarak görülmektedir.

Yapılan bu araştırmaya göre öğretmenler, sınıf mevcutlarının fazla olmasından dolayı öğrencilerin bireysel zekâ alanlarını belirlemenin güç olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre, öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını daha rahat uygulayabilmeleri için, hâlihazırda yaklaşık 50 kişilik sınıf mevcutlarının 15-20 kişilik sınıf mevcutlarına indirilmesi gerektiği söylenebilir.

Yapılan bu araştırmaya göre öğretmenler, ders müfredatının gereğinden fazla bilgi ile doldurulduğundan Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinde uygulayamadıklarını ifade etmişlerdir. Buna göre, öğretmenlerin Çoklu Zekâ Kuramını öğretim yöntem ve tekniklerinde uygulayabilmeleri için müfredatın gereksiz bilgilerden arındırılıp hafifletilmesi gerektiği söylenebilir.

Yapılan bu araştırmaya göre öğretmenler, öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu ve böylelikle etkinlik çalışmalarını öğrencilerin yapamadığını, öğrencilerin bu etkinlik çalışmalarını yapamadıklarından dolayı öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını uygulayamadıklarını ifade etmişlerdir. Buna göre, öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını uygulayabilmeleri için öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin çevresel şartlar göz önüne alınarak hazırlanması gerektiği söylenebilir.

Yapılan bu araştırmaya göre öğretmenler, lisans öğrenimleri sırasında Çoklu Zekâ Kuramı hakkında teorik olarak eğitim aldıklarını, ancak uygulamalı olarak eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir. Buna göre, öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerinde Çoklu Zekâ Kuramını uygulayabilmeleri için lisans öğrenimleri sırasında teorik olarak aldıkları Çoklu Zekâ Kuramı eğitiminin yanında, uygulamalarını da görmeleri gerekmektedir.

Yapılan bu araştırmaya göre öğretmenler, beden eğitimi ders saatinin artırılmasının bedensel zekâ gelişimini olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Ancak öğretmenler beden eğitimi dersinin amacına uygun işlenmediğini, bundan dolayı ders saatinin artırılmasının çok da fazla anlam ifade etmediğini belirtmişlerdir.

Yapılan bu araştırmaya göre öğretmenler, müzik ve görsel sanatlar ders saatinin azaltılmasının müzik ve görsel zekâ alanına sahip öğrencileri olumsuz etkilediğini ve ayrıca bu derslerin amacına uygun işlenmediğini ifade etmişlerdir.

Yapılan bu araştırmaya göre öğretmenler, serbest etkinlik derslerinin uygulamaya başlanmasının, zekâ alanlarının gelişimine olumlu katkı yaptığını ve öğrencilerin bu derslerde kendilerini daha rahat hissettiklerini ifade etmişlerdir. Buna karşın müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi dersi gibi serbest etkinlik dersinin de amacına uygun işlenmediğini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre, öğrencilerin kendi yeteneklerini ortaya çıkarabilecekleri bu derslerin amacına uygun işlenmemesi, bir nevi ülkemizde iyi ressamların, müzisyenlerin ve olimpiyat sporcularının çıkmamasının nedeni olarak da gösterilebilir. Eğitim ve öğretim sistemimizin uygulayıcıları olan öğretmenlerimiz sürekli olarak türkçe, matematik, fen bilimleri vb. derslere önem vermektedirler. Oysaki türkçe, matematik, fen bilimleri vb. derslere

verdiğimiz önemi, ne zaman müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi derslerine de verirse o zaman ülkemizde nice ressam, müzisyenler ve olimpiyat sporcular yetişecektir.

ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmanın sonuçlarına göre, ilköğretimde Çoklu Zekâ Kuramının uygulanabilirliğine ilişkin olarak aşağıdaki öneriler verilebilir:

- Donanım ve materyal eksiklikleri giderilmelidir.
- Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.
- Öğrenci ders ve etkinlik kitapları çevresel şartlar göz önüne alınarak her bölge için farklı seviyede hazırlanmalıdır.
- Eğitim programı Çoklu Zekâ Kuramına uygun hazırlanmalı ve müfredat hafifletilmelidir.
- İlkokul birinci sınıftan itibaren oyun ve fiziki eğitim, müzik eğitimi ve görsel sanatlar eğitimi derslerine branş öğretmenlerinin girmesi sağlanmalıdır.
- İlkokul birinci sınıftan itibaren öğrencilerin baskın zekâ alanları belirlenmeli, belirlenen bu zekâ alanları öğrenci tanıma dosyalarında saklanmalı ve öğrenim hayatı boyunca dersine giren öğretmenlere bilgi amaçlı sunulmalıdır.
- Okullar gün boyu açık tutulmalı, ders saati dışında okullarda matematiksel, görsel, sözel, sosyal, doğa, bedensel ve müzikal sınıflar oluşturulmalı ve öğrenciler baskın zekâ alanlarına göre bu sınıflara yönlendirilmeli; drama, satranç, tiyatro vb. kurslar ile bu sınıflar desteklenmelidir. Ayrıca şehir hayatında doğa ile hiç iç içe kalmamış çocuklara geziler ve izci çalışmalarıyla doğa sevgisi aşılanmalıdır.
- Okul yönetiminin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin çoklu zekâ kuramı hakkında bilgilendirilmesi için seminerler düzenlenmeli, yapılacak olan bu seminerleri çoklu zekâ kuramı hakkında araştırma yapmış alanlarında uzman kişilerin vermesi sağlanmalıdır.
- Müzik eğitimi, oyun ve fiziki eğitim, görsel sanatlar eğitimi ve serbest etkinlik dersleri amacına uygun bir şekilde işlenmelidir.

Not 1: Bu çalışma ikinci yazarın ilk yazarın yönetiminde hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Not 2: Bu çalışma 27- 29 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya'da 7 Ülkenin katılımıyla düzenlenen World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS'de bildiri olarak sunulmuştur

KAYNAKÇA

Açıkgöz, K. Ü. (2008). *Aktif Öğrenme* (10. Baskı). İstanbul: Biliş Yayınları.

Başaran, I. (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zekâ kuramı: bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5, 8-9.

Baysal, N. Z., Kabapınar, Y. ve Öztürk, C. (2009). Eğitimde yeni yönelimler ve sosyal bilgiler öğretimi. Öztürk, C. (ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 257-307). İstanbul: Pegem A Yayıncılık.

Burma, Ş. (2003). Çoklu zekâ kuramına göre öğretim ortamlarının yapılandırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Bümen, N. (2005). *Okulda çoklu zekâ kuramı* (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (1999). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö., Başbay, A. ve Erdem, E. (2006). *Eğitimde çoklu zekâ kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdamar, F. S. (2009). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin çoklu zekâ kuramı ve uygulanmasına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi (Diyarbakır ili örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligence: the theory in practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: multiple intelligences, for the list century*. New York: Basic Boks.

Gardner, H. (2010). Çoklu zekâ kuramı–yaratıcılık–gelecek için beş akıl. I. Uluslararası Yaşayan Kuramcılar Konferansı Howard Gardner (23-24 Mayıs 2009) (Çev. Hasibe Kale). Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler* (21.Baskı). İstanbul: Nobel yayınları.

MEB (2010). MEB Talim ve Terbiye Kurulu 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı Kararı.

MEB (2012). MEB Talim ve Terbiye Kurulu 25/06/2012 tarih ve 69 sayılı kararı.

Saban, A. (2005). *Çoklu zekâ teorisi ve eğitim* (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Saban, A. (2010). *Çoklu Zekâ Kuramı ve Türk Eğitim Sistemine Yansımaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tarman, S. (1999). Program geliştirme sürecinde çoklu zekâ kuramının yeri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Talu, N. (1999). Çoklu zekâ kuramı ve eğitime yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 164–172.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.